

รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา*

The Form of Nine Good Peace Villages according to the Buddhist Guidelines

พระครูอัมพวันพิทักษ์

Phrakruampawanphitak

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทคัดย่อ

คุณฉวีนิพนธ์เรื่อง รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษานโยบายและรูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี (2) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข (3) เพื่อนำเสนอรูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดบุรีรัมย์ ได้นำธรรมนูญ 9 ดี มาพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์เรียกว่ารูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี โดยมีเครื่องมือในการวางแผนพัฒนาที่เรียกว่า BCM Model โดยกำหนดเป้าหมายสูงสุดบุรีรัมย์สันติสุข บนความพอเพียง ซึ่งมีปัจจัยความสำเร็จ 9 ประการ คือ เป็นคนดี มีปัญญา รายได้สมดุล สุขภาพแข็งแรง สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ สังคมอบอุ่น หลุดพ้นอาชญากรรม จัดตั้งกองทุนพึ่งพาตนเอง สร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการหมู่บ้าน หลักพุทธธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข มี 3 หมวดคือ (1) หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อเป็นโชทองคล่องใจ (2) หลักพรหมวิหาร 4 สำหรับผู้ใหญ่ปกครองผู้น้อย (3) หลักศีล 5 เป็นหลักประกันชีวิตให้เกิดความสุขแบบยั่งยืน รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ได้นำธรรมนูญ 9 ดี มาผสมผสานกับหลักพุทธธรรม 3 หมวด ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสัมภาษณ์จนได้รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนาว่าด้วย ศีล 5 สังคหวัตถุ 4 และ พรหมวิหาร 4 ด้วยองค์ความรู้ หมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา MSH โดย M (Man/rules of Morality) หมายถึงคนดี มีปัญญา สุขภาพแข็งแรง มีศีล 5, S (Social/ Social Solidarity) หมายถึงสังคมดี มีรายได้สมดุล สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ สังคมอบอุ่น มีสังคหวัตถุธรรม และ H (Happy/ Holy abidings) หมายถึงความสุขที่ยั่งยืน หลุดพ้นอาชญากรรม จัดตั้งกองทุนพึ่งพาตนเอง และสร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการหมู่บ้าน มีพรหมวิหารธรรม

คำสำคัญ: รูปแบบ; หมู่บ้านสันติสุข 9 ดี; ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

* Received January 7, 2022; Revised February 18, 2022; Accepted April 14, 2022

Abstract

Dissertation titled the form of nine good peace villages according to the Buddhist guidelines has three objectives: (1) to study the policy and the form of nine good peace villages; (2) to study the Buddhist principles for coexistence in peace society (3) to present the form of nine good peace villages according to the Buddhist Guidelines. This research is a qualitative research.

The results showed that: Buriram Province has adopted the nine good peace villages Statutes to develop Buriram Province, called the Form of Nine Good Peace Villages, with a development planning tool known as the BCM Model by targeting the highest Buriram Santisuk on sufficiency which has 9 success factors: being a good person, having wisdom, balanced income, good health, healthy environment, warm society, free from crime, set up a self-reliance fund and strengthening the village committee. There are 3 categories of Buddhist principles for peaceful coexistence in society: (1) Sangahavatthu, as a golden chain, (2) Brahnavihara, for adults and minors (3) The Five Precepts, as a guarantee of life for sustainable happiness. The form of nine good peace villages according to the Buddhist guidelines the nine good peace villages Statutes were blended with the three categories of Buddhist principles through analysis. Synthesis and interview until the form of nine good peace villages according to the Buddhist guidelines on the Five Precepts (rules of Morality), Sangahavatthu (bases of Social solidarity) and Brahnavihara (Holy abidings) with the body of knowledge the form of nine good peace villages according to the Buddhist guidelines MSH where M (Man/rules of Morality) means good people, wisdom, good health, rules of Morality, S (Social/Social solidarity) means good society, have a balanced income, a healthy environment, a warm society, Social solidarity and H (Happy/Holy abidings) means sustainable happiness, break free from crime, set up a self-reliance fund and strengthen the village committee, have Holy abidings.

Keywords: Form; Nine Good Peace Villages; according to the Buddhist Guidelines

บทนำ

การเจริญเติบโตในด้านเศรษฐกิจ และสังคมของจังหวัดบุรีรัมย์ แบบก้าวกระโดดส่งผลให้มีปัญหาในการเจริญเติบโตนั้น เช่นการกีฬาที่จะมาพร้อมด้วยการพนันอันนำมาซึ่งปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด การค้าขายที่มาพร้อมการแข่งขันแย่งชิงผู้บริโภคขาดคุณธรรมและจริยธรรม การจัดการสินค้าขยับขึ้นราคามาพร้อมด้วยทุนเกิดปัญหาช่องว่างคนรวยกับคนจนมากขึ้น สังคมในหมู่บ้านขาดการพึ่งพาอาศัยกันด้วยความจริงใจมีแต่ผลประโยชน์ที่จะตกต่างฝ่ายต่างทำขาดความมีส่วนร่วมในสังคม ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรฐานะยากจน การศึกษาน้อย ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้านที่ผ่านมาพบว่า ส่วนใหญ่ต่างฝ่ายต่างทำ ต่างฝ่ายต่างสั่งการให้กันนั้น ผู้ใหญ่บ้าน หรือองค์กรอาสาสมัครในหมู่บ้านดำเนินการ จึงพบปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และนโยบายหรือกิจกรรมยังเป็นลักษณะหวังผลเชิงปริมาณ ไม่ได้ส่งเสริมให้เกิดผลเชิงคุณภาพจึงไม่ก่อให้เกิดความยั่งยืนตามนโยบายของหมู่บ้านศีล 5 กล่าวคือ เมื่อเปลี่ยนผู้บริหารหรือเปลี่ยนนโยบาย กิจกรรมต่างๆ ก็เงียบหายไปด้วย ปัญหาความเป็นอยู่ในชุมชนยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นเท่าที่ควร ชุมชนขาดผู้นำที่ดีมีความรู้ความสามารถ ขาดการมีส่วนร่วมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ชาวบ้านที่ยากจนได้รับการดูแลไม่ถึงถึง สรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญในจังหวัดบุรีรัมย์ได้แก่ เช่น ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ปัญหาด้านการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาความยากจน ปัญหาด้านการสาธารณสุข ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาสังคมขาดความอบอุ่น ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณในการจัดการปัญหาของหมู่บ้าน จึงส่งผลกระทบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดบุรีรัมย์ ฉะนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และพัฒนาสิ่งที่ดิ่งามต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ทางจังหวัดจึงมีนโยบายที่จะสร้างรูปแบบธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี โดยจำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมีการรอบการปฏิบัติโดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านรับผิดชอบในทุกกิจกรรมที่ลงสู่หมู่บ้าน เพราะปัญหาต่างๆ เกิดจากหมู่บ้านจึงต้องแก้ที่หมู่บ้าน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจวิจัยเรื่อง รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี จังหวัดบุรีรัมย์ ตามแนวทางพระพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ (1) เพื่อศึกษานโยบายและรูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี (2) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข และ (3) เพื่อนำเสนอรูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และมีการศึกษาวิจัยภาคสนามด้วยวิธีสัมภาษณ์โดยใช้เครื่องมือได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview) มาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดตามกรอบวัตถุประสงค์ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. นโยบายและรูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี

สภาพปัญหาของจังหวัดบุรีรัมย์ มักเกี่ยวข้องกับปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการศึกษา ความยากจน ปัญหาด้านสาธารณสุข ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาอาชญากรรม และปัญหายาเสพติด เป็นต้น ดังนั้น จังหวัดบุรีรัมย์ จึงได้นำรูปแบบการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์รายกรณี (BCM Model: Buriram Case Management Model) เป็นแนวทางการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ และแก้ไขปัญหาต่างๆ ของจังหวัด ซึ่งมีปัจจัยความสำเร็จ 9 ประการ (9 ดี) หรือที่เรียกว่า ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี คือ เป็นคนดี มีปัญญา รายได้สมดุล

สุขภาพแข็งแรง สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ สังคมอบอุ่น หลุดพ้นอาชญากรรม จัดตั้งกองทุนพึ่งพาตนเอง สร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)/ชุมชน ที่เป็นกลไกหลักในระดับปฏิบัติในพื้นที่ ที่จะต้องเป็นผู้ขับเคลื่อนปัจจัยความสำเร็จทุกด้าน

ด้วยการใช้หลัก BCM Model หัวใจของการวางแผนซึ่งเปรียบเสมือนบันไดสู่ความสำเร็จ 7 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายสูงสุด คือ การระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายสูงสุด หรือสิ่งที่ต้องการที่จะให้เกิดขึ้นในอนาคต ขั้นที่ 2 กำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จ โดยต้องช่วยกันหาคำตอบว่า “อะไรคือสิ่งที่เราต้องคำนึงถึง ต้องพัฒนา ต้องมุ่งเน้น เพื่อให้เป้าหมายสูงสุดนั้นเป็นจริง ขั้นที่ 3 กำหนดเป้าประสงค์ ในปัจจัยสู่ความสำเร็จข้อหนึ่งๆ นั้น อะไรคือสิ่งที่เราต้องการที่จะให้เกิดขึ้น ขั้นที่ 4 กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ คือ การกำหนดตัวชี้วัดหรือสิ่งที่แสดงความสำเร็จจากการบรรลุเป้าประสงค์ในแต่ละปัจจัยสู่ความสำเร็จ ขั้นที่ 5 วางแผนปฏิบัติ โดยมีกิจกรรมต้นน้ำ กิจกรรมกลางน้ำ และกิจกรรมปลายน้ำ คือ การวางแผนปฏิบัติหรือกำหนดวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าประสงค์ในแต่ละปัจจัยสู่ ขั้นที่ 6 ปฏิบัติตามแผน คือ การปฏิบัติตามแผนหรือนำวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าประสงค์ใน แต่ละปัจจัยสู่ความสำเร็จไปปฏิบัติ ขั้นที่ 7 ติดตามสรุป และถอดบทเรียนการนำ BCM-Model มาใช้ก็คือ การติดตาม สรุป และถอดบทเรียนความสำเร็จ

2. หลักพุทธธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

หลักพุทธธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ในที่นี้ใช้หลักธรรม (1) หลักสังคหวัตถุ (2) หลักพรหมวิหาร (3) หลักศีล 5 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หลักสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักคำสอนที่ช่วยยึดเหนี่ยวน้ำใจซึ่งกันและกัน เป็นหลักธรรมที่ทำให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไป เป็นความงดงามในความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาชุมชน เปรียบเสมือนโซ่ทองคล้องใจ ทำให้สังคมเป็นสุข

หลักพรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมสำหรับมนุษย์ผู้มีจิตใจประเสริฐทุกคน ช่วยให้เราดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์ เป็นหลักปฏิบัติของผู้ปกครอง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เปรียบเสมือนธรรมปกครองคน

ศีล 5 เป็นข้อบัญญัติการประพฤติปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะหลักประกันชีวิตให้สุขแบบยั่งยืน การล่วงละเมิดศีล ก็คือการละเมิดต่อหลักการอยู่ร่วมกันของสังคม เพราะเป็นการเบียดเบียนตนเองและทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน การอยู่ร่วมกันในสังคมจึงต้องมีหลักการพื้นฐานของการอยู่ร่วมกัน ซึ่งผู้ที่รักษาศีลย่อมมีหลักประกันความมั่นคงของชีวิต เมื่อเราไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ไม่ฆ่า ไม่ทำร้าย ไม่ลักขโมย ย่อมจะได้ชื่อว่า รักษาชีวิต ทรัพย์สิน ครอบครัว รักษาสุขภาพและมิตรภาพ รวมทั้งพัฒนาสติปัญญาของตน เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมแห่งความสุขและเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ด้วยหลัก BCM Model ในการแก้ปัญหาของชุมชนหมู่บ้าน มาผสมผสานกับหลักพุทธธรรม 3 หมวด ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสัมภาษณ์จนได้รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนาว่าด้วย ศีล 5 (rules of Morality) สังคหวัตถุ 4 (bases of Social solidarity) และ พรหมวิหาร 4 (Holy abidings) ด้วยองค์ความรู้ หมู่บ้านสันติสุข MSH ซึ่งประกอบเป็น

รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวคำสอนของพระพุทธเจ้า พระสาวกและปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา M2S2H2 ได้แก่ (1) M2 (Man+ rules of Morality) หมายถึง คนดี คือ เป็นคนดี มีศีล 5 มีปัญญา สุขภาพแข็งแรง (2) S2 (Social+ bases of Social solidarity) หมายถึง สังคมดี คือสังคมมีสังคหธรรม รายได้สมดุล สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ สังคมอบอุ่น (3) H2 (Happy+ Holy abidings) หมายถึง มีความสุขมีพรหมวิหารธรรม คือ สังคมที่มีความรักเมตตาต่อกัน หลุดพ้นอาชญากรรม จัดตั้งกองทุนพึ่งพาตนเอง และสร้างความเข้มแข็งตามแผนภาพที่ 19 หมู่บ้านสันติสุข MSH

อภิปรายผล

1. นโยบายและรูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี

สภาพปัญหาชุมชนของจังหวัดบุรีรัมย์ที่สำคัญ เช่น คุณธรรมจริยธรรม ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาความยากจน ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางการเมืองและความแตกแยกของคนในชาติ ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น การจะแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้ เพื่อจะทำให้ประเทศชาติมีความสงบและสันติสุขอย่างยั่งยืนจึงต้องมาวิเคราะห์และเสนอแนวทางดำเนินการให้ครอบคลุมเพื่อแก้ไขให้ถูกจุด ทำให้ประสบผลสำเร็จและยั่งยืน ด้วยรูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา เพราะพุทธธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติในวิถีชีวิตของมนุษย์ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้มนุษย์เข้าถึงสัจจะแห่งชีวิตและสันติสุข รวมถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ลดความขัดแย้งขจัดความเห็นแก่ตัว มีขันติธรรมทนต่อกันได้ รู้จักการให้อภัย สร้างคนในสังคมให้สามัคคีมีเมตตา หลักพุทธธรรมจึงเป็นพลังอันสำคัญที่ขับเคลื่อนผลักดันหรือเสริมสร้างสังคมให้ไปสู่เส้นทางแห่งสังคมสันติสุขได้อย่างแท้จริง

รูปแบบบุรีรัมย์สันติสุข 9 ดี จังหวัดบุรีรัมย์ การสร้างสันติสุขในหมู่บ้าน 9 ดี จังหวัดบุรีรัมย์ เกิดจากแนวคิดกองทุนหมู่บ้านพึ่งพาตัวเอง การระดมทุน ระดมแรง เพื่อแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกิจกรรมในธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสร้างสังคมคุณธรรมที่ทุกคนอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน และสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหาของสังคมระดับหมู่บ้าน โดยเป็นการปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม จารีตประเพณี และไม่ขัดต่อกฎหมาย มีสาระสำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของคนในหมู่บ้าน ในการธำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี จังหวัดบุรีรัมย์ คือ 1)เป็นคนดี 2) มีปัญญา 3) รายได้สมดุล 4) สุขภาพแข็งแรง 5) สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ 6) สังคมอบอุ่น 7) หลุดพ้นอาชญากรรม 8) กองทุนพึ่งพาตนเองและ 9) สร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)/ชุมชนเมือง (กชช.)

แนวทางการพัฒนาคนในชุมชนให้เป็นคนดีคนเก่ง ซึ่งนักวิชาการไทยได้ให้ความหมายไว้อย่างครอบคลุม กล่าวคือ การพัฒนาคนให้เป็นผู้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมทั้ง 4 ด้าน คือ (1) เป็นผู้ที่ไม่เบียดเบียนตนเอง เช่นมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพตนเองให้แข็งแรง ไม่สูบบุหรี่ ไม่เล่นการพนัน (2) เป็นผู้ที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เช่น มีพฤติกรรมซื่อสัตย์ ไม่ก้าวร้าวต่อผู้อื่น อยู่ในกฎเกณฑ์ของสังคม (3) เป็นผู้ที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เช่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างขยันขันแข็ง และ (4) พยายามพัฒนาตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม เช่น เป็นอาสาสมัครพัฒนาหมู่บ้าน (อสม.)

วัตถุประสงค์ของหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ได้แก่ (1) เพื่อเสริมสร้างสังคมที่เป็นธรรมและเป็นสังคมสันติสุข (2) เพื่อพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยอย่างเป็นองค์รวม (3) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ คุณภาพ และยั่งยืน (4) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์

BCM Model (Buriram Case Management Model) เป็นบันไดสู่ความสำเร็จ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาเพื่อให้หมู่บ้านมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ได้แก่ ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายสูงสุด ขั้นที่ 2 กำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จ ขั้นที่ 3 กำหนดเป้าประสงค์ ขั้นที่ 4 กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ขั้นที่ 5 วางแผนปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 6 ปฏิบัติตามแผน ขั้นที่ 7 ติดตาม สรุป และถอดบทเรียน

กรณีศึกษาหมู่บ้านบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ต้องการแก้ปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาการก่ออาชญากรรมในหัวข้อที่ 7 หลุดพ้นจากอาชญากรรม ของ BCM Model หมู่บ้านสันติสุข 9 ดี บันไดสู่ความสำเร็จ 7 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายสูงสุด คือ เป้าหมายสูงสุดต้องการให้หมู่บ้านปลอดยาเสพติด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของดีข้อที่ 7 หลุดพ้นจากอาชญากรรม ขั้นที่ 2 กำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จ ดังนี้ ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ 1 ผู้เสพผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้านทุกคนต้องได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจจนหายขาดจากการติดยาเสพติด ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ 2 หมู่บ้านมีระบบการเฝ้าระวังป้องกันปรามยาเสพติด โดยชุดคุ้มครองหมู่บ้านที่มีศักยภาพ ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ 3 ผู้กระทำความผิดทั้งผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ครอบครอง ต้องถูกลงโทษตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด ขั้นที่ 3 กำหนดเป้าประสงค์ คือ ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ 1 เป้าประสงค์ คือ ต้องการให้ผู้เสพผู้ติดยาเสพติดได้รับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจ ให้หายขาดและไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกต่อไป ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ 2 เป้าประสงค์ คือ ต้องการให้มีชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกันปัญหายาเสพติดและอาชญากรรมในหมู่บ้าน ทั้งการอยู่เฝ้าระวัง การตรวจตรา การหาข่าว และการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจอย่างต่อเนื่องและมีศักยภาพ ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ 3 เป้าประสงค์ คือ ต้องการให้ผู้กระทำความผิด ทั้งผู้ผลิต จำหน่าย ครอบครอง ได้รับการปราบปรามจับกุมและถูกลงโทษตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด ขั้นที่ 4 กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ตัวชี้วัด ของปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ 1 ผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้านทุกรายได้รับการบำบัดรักษาและหายขาด 100% ตัวชี้วัด ของปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ 2 หมู่บ้านมีชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) ที่มีศักยภาพและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพตัวชี้วัด ของปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ 3 หมู่บ้านไม่มีผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ครอบครอง ผู้เสพ/ผู้ติดยา 100 % (หรือผู้กระทำความผิดเป็น ศูนย์) ขั้นที่ 5 วางแผนปฏิบัติ โดยมีกิจกรรมต้นน้ำ กิจกรรมกลางน้ำ และกิจกรรมปลายน้ำ คือ การวางแผนปฏิบัติหรือกำหนดวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าประสงค์ในแต่ละปัจจัยสู่ความสำเร็จ จากตัวอย่างปัจจัยสู่ความสำเร็จ และตัวชี้วัด ทั้ง 3 ประการข้างต้นสามารถนำมาวางแผนได้ คือ การวางแผนปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ 1 ผู้เสพผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้านทุกคนต้องได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจจนหายขาดจากการติดยาเสพติด กิจกรรมต้นน้ำ การสำรวจข้อมูลผู้เสพผู้ติดยาและนำเข้าสู่วัฏจักรการคัดกรอง กิจกรรมกลางน้ำ การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กิจกรรมปลายน้ำ การเฝ้าระวัง ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและส่งเสริมอาชีพปัจจัยสู่ความสำเร็จ ที่ 2 หมู่บ้านมีระบบการเฝ้าระวังป้องกันปรามยาเสพติด โดยชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) ที่มีศักยภาพ กิจกรรม

ต้นน้ำ การรับสมัครและคัดเลือกชุดคุ้มครองหมู่บ้าน กิจกรรมกลางน้ำ การแต่งตั้งชุดคุ้มครองหมู่บ้านและการฝึกอบรม กิจกรรมปลายน้ำ การมอบหมายภารกิจ การตรวจเยี่ยมและการชมเชย ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ 3 ผู้กระทำผิดกฎหมายทั้งผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ครอบครอง ต้องถูกลงโทษตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด กิจกรรมต้นน้ำ การตรวจตรา เฝ้าระวัง และรายงานข่าวกิจกรรมกลางน้ำการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด กิจกรรมปลายน้ำ ควบคุมดูแลผู้เคยมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ขั้นตอนที่ 6 ปฏิบัติตามแผน ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้รับผิดชอบที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 5 ไปปฏิบัติตามแผนหรือภารกิจที่กำหนด เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายสูงสุดที่กำหนดไว้ โดยการทำให้ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่กำหนดไว้ให้สำเร็จ เพราะหากเพียงแต่มีการวางแผนไว้ แต่ไม่มีการลงมือปฏิบัติตามแผน แผนก็จะมีประโยชน์ และไม่สามารถบรรลุเป้าหมายสูงสุดที่วางไว้ ขั้นที่ 7 ติดตาม สรุป และถอดบทเรียน ขั้นตอนนี้ ถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายในรอบการปฏิบัติของบันไดสู่ความสำเร็จ 7 ขั้น โดยนับจากเมื่อมีการกำหนดเป้าหมายสูงสุด ปัจจัยสู่ความสำเร็จ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด การวางแผน มีการปฏิบัติตามแผนแล้ว ไม่ได้เป็นการบ่งบอกว่าประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ขั้นตอนนี้ จะต้องมีการติดตาม สรุปผลการดำเนินงาน และถอดบทเรียนว่า การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนสำเร็จผลมาน้อยเพียงใด หรือมีปัญหาอุปสรรคคืออะไรที่ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือระยะเวลาที่กำหนด แล้วนำมาหาวิธีการหรือปรับปรุงใหม่ เพื่อไปกำหนดเป็นกิจกรรมที่ต้องทำใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

บันไดสู่ความสำเร็จของโครงการ 7 ขั้นตอน สอดคล้องได้ตามแนวทางพระพุทธศาสนา คือสัทธรรม 3 (ธรรมของคนดี) ได้แก่ 1) ปริยัติสัทธรรม สัทธรรมคือสิ่งที่พึงเล่าเรียน ได้แก่ พุทธพจน์ 2) ปฏิบัติสัทธรรม คือสิ่งที่พึงปฏิบัติ ได้แก่ ไตรสิกขา 3) ปฏิเวธสัทธรรมคือผลที่พึงบรรลุ ได้แก่ มรรคผลและนิพาน ดังนั้นในความหมายของปริยัติ คือ เข้าใจข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีอยู่ในที่นี้หมายถึงศึกษาปัญหาของชุมชนและค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหโดยกำหนดเป้าหมายสูงสุด ปัจจัยสู่ความสำเร็จ เป้าประสงค์ กำหนดตัวชี้วัด วางแผน ปฏิบัติ ปฏิบัติคือ การเข้าถึง เป็นเรื่องการเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย ในที่นี้หมายถึงปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้ และปฏิเวธคือ การพัฒนาเริ่มต้นด้วยตนเอง ในที่นี้หมายถึงติดตามสรุปและถอดบทเรียน เป็นต้น

2. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ที่สำคัญได้แก่

1) หลักสังคหวัตถุ 2) หลักพรหมวิหาร 3) หลักศีล 5

1) สังคหวัตถุธรรม 4 หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อเกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ในฐานะช่องทางคล่องใจ ทำให้สังคมเป็นสุข พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) ได้เสนอหลักคำสอนเกี่ยวกับ สังคหวัตถุ 4 คือ หลักการสงเคราะห์หรือเรื่องการสงเคราะห์กันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีลักษณะพฤติกรรมที่รู้จักแบ่งปัน รู้จักการให้ เสียสละยินดีในความสุขของผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไกล่เกลี่ยความแตกแยกในหมู่คณะ บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่นำเอาผลงานผู้อื่นมาเป็นของตน สังคหวัตถุ 4 ได้แก่ (1) ทาน (การให้), (2) เปยยวัชชะ (วาจาเป็นที่รัก), (3) อตถจริยา (การประพฤติประโยชน์), (4) สมานัตตตา (การวางตนสม่าเสมอ)

แนวทางการนำสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในองค์กร

(1) เมื่อบุคลากรในองค์กรมีความเดือดร้อนในด้านปัจจัยทั้งสี่ บุคลากรในองค์กรควรให้ความช่วยเหลือ หมายถึง การให้ทานอันเป็นสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจและให้คำแนะนำ และรวมไปถึงการให้อภัยแก่เพื่อนร่วมงาน

(2) เมื่อบุคลากรในองค์กรมีความเดือดร้อนในการทำงาน ต้องการความช่วยเหลือบุคลากรในองค์กรควรให้ความช่วยเหลือด้วยการพูดให้กำลังใจ แสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้คำแนะนำ ชี้แจงอย่างถูกต้อง

(3) เมื่อบุคลากรในองค์กรต้องการความช่วยเหลือทางด้านร่างกาย บุคลากรในองค์กรก็ให้ความสำคัญ ขวนขวายช่วยเหลืออย่างเต็มกำลังความสามารถ

(4) เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในองค์กร บุคลากรก็เข้าไปช่วยในการแก้ไขปัญหา โดยให้ความเสมอภาค ไม่เอาเปรียบผู้อื่น อยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา

การนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรเพื่อให้เกิดการร่วมงาน และประพาสที่ดีต่อองค์กร และเพื่อนร่วมงาน อันจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในองค์กรด้วยกันเองและระหว่างองค์กรกับบุคลากรมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความสุข ความสามัคคี ความสำเร็จ ในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการสร้าง ความจงรักภักดีต่อองค์กรของบุคลากร และยังช่วยส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น ให้ความสำคัญกับตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่จะเข้าไปช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กรด้วยความเต็มใจ เมื่อทุกคนต่างประพาสตามหลักสังคหวัตถุทั่วถึงกันแล้ว อย่าว่าแต่เฉพาะคน เฉพาะครอบครัว จะรักใคร่นับถืออยู่เป็นสุขสบายถึงคนทั้งหมู่บ้าน ทั้งเมือง ทั้งประเทศ ทั้งโลกก็ต้องอยู่เป็นสุขสบายตลอดไปเหมือนกัน เพราะฉะนั้นท่านจึงว่าสังคหวัตถุนี้เป็นคุณธรรมสำหรับยึดเหนี่ยวใจผู้อื่นให้รักใคร่นับถือช่วยเหลือกันอย่างวิเศษ หลักสังคหวัตถุ 4 จึงเป็นเสมือนฐานะโพธิ์ทองคล้องใจ

2) พรหมวิหาร 4 คือ หลักคุณธรรมที่ทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติตามเป็นผู้ประเสริฐ ซึ่งคำว่า "พรหมวิหาร" มีความหมายว่า ธรรมอันเป็นที่อยู่ของพรหม การยึดถือหลักธรรมดังกล่าวจะทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่ผู้ไม่มัวหมองในศีล ในธรรมและในวินัย โดยเชื่อว่ามนุษย์จะประเสริฐได้ก็ต่อเมื่อมีคุณธรรม พรหมวิหาร 4 ในฐานะธรรมปกครองคน พรหมวิหารธรรม หนึ่งในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เป็นคำสอนที่เรียบง่าย สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้ อีกทั้งยังถือเป็นธรรมะที่ผู้นำควรยึดถือปฏิบัติสำหรับการบริหารองค์กร ซึ่งจะสามารถสร้างความสุขในสังคมการทำงานได้มากยิ่งขึ้น หลักพรหมวิหาร 4: ในฐานะธรรมะปกครองคน “ผู้บริหาร” ซึ่งต้องดูแลทุกข์และสุขของบุคลากรในองค์กรจึงต้องมีพรหมวิหาร 4 เป็นธรรมะประจำใจในการบริหารงานในองค์กร โดยผู้บริหารสามารถประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อเกิดประโยชน์ต่อการบริหาร ทั้งการใช้อุเบกขาเพื่อเป็นหลักบริหาร โดยการวางเฉย ต่อ กิเลส คือ โลภะ โมหะ และโทสะ การวางเฉยต่อการยึดติดและการวางเฉยต่ออคติก่อให้เกิดภาวะผู้นำ (Leadership) โดยการจงใจคนอื่นในองค์กรให้ทำงานตามนโยบายและแผนงานที่กำหนดไว้ตามวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นสิ่งสำคัญ การที่คนอื่น ๆ ในองค์กรจะยอมตามผู้นำนั้น ต้องได้รับความไว้วางใจจากคนเหล่านั้น ความเท่าเทียม (Equality) การใช้มุทิตา เพื่อการสร้างมนุษยสัมพันธ์และการประสานงาน เป็นการประยุกต์ใช้สำหรับผู้บริหารด้วยกัน เป็นการลดความริษยาในใจ การใช้

กรุณาเพื่อความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการใช้เมตตาในการบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดมงคล วราสโย (เรื่องอาคม) เรื่องแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการกำหนดและพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร การประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 ในการบริหารอย่างเหมาะสม โดยใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหรือพัฒนาการบริหารงานวิชาการสามารถบูรณาการกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะหลักพรหมวิหาร 4 ให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

3) ศิล 5 ในการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น จำเป็นที่แต่ละคนซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมจะต้องทำตนให้เป็นคนดี เพื่อให้การอยู่ร่วมกันดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีความสงบสุข เกิดสันติสุข ไม่มีเวรภัยต่อกันและกัน หลักธรรมที่จะทำให้คนดีให้เป็นคนดีอันยังผลให้การอยู่ร่วมกันมีความสุขมีความสงบสุขนั่นก็คือ ศิล 5 ในฐานะหลักประกันชีวิตให้สุขแบบยั่งยืน ผู้จะเป็นคนดี จะต้องเป็นผู้มีการดำเนินชีวิตประจำวันที่ประกอบด้วย ศิล 5 นับว่าเป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอน มุ่งเน้นให้พุทธศาสนิกชนได้ประพฤติปฏิบัติตามเพื่อความเป็นมนุษย์อันจะได้เป็นสมาชิกที่ของสังคม ความสงบสุขในสังคมแต่ละวันจะเกิดขึ้นได้ก็อาศัยหลักมนุษยธรรม หรือแต่ละคนเป็นคนดีนั่นเอง ดังนั้นหลักของศิลป 5 จึงเป็นหลักปฏิบัติสำคัญสำหรับมนุษย์ทุกคน ทั้งนี้ก็เพื่อความสงบสุขสำหรับปัจเจกชนและสังคมโดยรวม อันเป็นรากฐานแห่งความสงบสุขร่มเย็นขึ้นในชาติบ้านเมืองและก่อให้เกิดสันติภาพที่ถาวรขึ้นในโลก ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันล้วนแต่เกิดขึ้นเพราะการละเมิดศิลป 5 แทบทั้งสิ้น

การพัฒนาประเทศที่ดีมิใช่การวัดค่าการพัฒนาด้วยมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เน้น GDP สูงๆ ปล่อยให้เกิดขึ้นที่เสี่ยงและแหล่งอบายมุข ในเขตเมืองเป็นจำนวนมากโดยไม่สนใจเรื่องศีลธรรม ไม่สนใจการวางกติกาทิศทางสังคมเช่นนี้แล้ว ก็จะทำให้สร้างความเสียหายได้พอๆ กับวิกฤตเศรษฐกิจ

หลักธรรมศิลป 5 ในฐานะหลักประกันชีวิตให้สุขแบบยั่งยืน สังคมที่ยึดมั่นในหลักศิลป 5 สังคมนั้นก็จะเป็นสังคมที่มีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินเหมาะแก่การดำรงชีวิต ประกอบกิจการงาน และจะเป็นสังคมที่มีลักษณะดังนี้ คือ

- 1) เป็นสังคมที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพราะมีสื่อหรือกลไกในการควบคุมระเบียบสังคม
- 2) เป็นสังคมที่มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- 3) เป็นสังคมที่มีความสงบสุขไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน
- 4) เป็นสังคมที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เห็นแก่ตัว

ศิลป 5 ถือเป็นรากฐานของสันติภาพเชิงคุณค่าซึ่งเป็นมโนธรรมสำนึกที่ทำให้เกิดความตระหนักถึงมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนสากลทั้งความเสมอภาค ความยุติธรรม ภารดรภาพ สัมพันธภาพ คุณภาพ และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งจะทำให้สังคมเป็นแบบสวัสดิการที่ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน

3. องค์ความรู้ใหม่ของรูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา กรณีศึกษาหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ หมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ประกอบด้วย

ดีที่ 1 เป็นคนดี ส่งเสริมให้ชุมชนมีศีล 5 พรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 เมื่อเป็นคนดีย่อมมีดีทั้ง 9 ของหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามมา

ดีที่ 2 มีปัญญา ดีที่ 3 รายได้สมดุล ดีที่ 4 สุขภาพแข็งแรง ดีที่ 5 สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ ดีที่ 6 สังคมอบอุ่น ดีที่ 7 หลุดพ้นอาชญากรรม ดีที่ 8 กองทุนพึ่งตนเอง ดีที่ 9 ความเข้มแข็งของคณะกรรมการหมู่บ้าน

การดำเนินการในรูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ของหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านยาง อำเภอ ลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ยึดแนวทางการปฏิบัติด้วยหลัก BCM Model โดยสอดแทรกคตินิยมคำสอนทางพระพุทธศาสนาในส่วนที่เกี่ยวกับหมู่บ้านสันติสุขเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว ได้แก่ หลักสังคหวัตถุ 4, พรหมวิหาร 4, และศีล 5 มาประยุกต์เข้ากับหลัก BCM Model เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของเป้าหมายความสำเร็จของชุมชนจึงได้รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนาด้วยองค์ความรู้คือ

องค์ความรู้รูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา โดยการนำหลักการรูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ผสมผสานกับหลักธรรมเพื่อความสันติสุขทางพระพุทธศาสนา เป็นหลักหมู่บ้านสันติสุข MSH

ในส่วนของหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี M (Man) หมายถึง คนดี คือ เป็นคนดี มีปัญญา สุขภาพแข็งแรง S (Social) หมายถึง สังคมดี คือ รายได้สมดุล สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ สังคมอบอุ่น และ H (Happy) หมายถึง มีความสุข คือ หลุดพ้นอาชญากรรม จัดตั้งกองทุนพึ่งพาตนเอง และสร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการหมู่บ้านในส่วนหลักพุทธธรรมเพื่อสร้างสันติสุข M (rules of Morality) หมายถึง ศีล 5, S (bases of Social solidarity) หมายถึง สังคหวัตถุ 4 และ H (Holy abidings) หมายถึง พรหมวิหาร 4

หมู่บ้านบ้านยางถือได้ว่าเป็นหมู่บ้านศีล 5 ของจังหวัดบุรีรัมย์ และเป็นแบบอย่างหมู่บ้านสันติสุข 9 ดีตามแนวทางพระพุทธศาสนา (MSH) ที่ยึดมั่นในหลักธรรมศีล 5 , สังคหวัตถุ 4 , พรหมวิหาร 4 ทุกบ้านให้ความร่วมมือในการรักษาศีล 5 ครอบทุกหมู่บ้าน เมื่อมีกิจกรรมทางสังคม ชาวบ้านจะให้ความร่วมมือด้วยดี มีอัธยาศัยไมตรีต่อกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กันนั้น ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่ในบ้ายาง มีความเมตตาปราณี คอยช่วยเหลือลูกบ้านอย่างดี สังคมอบอุ่น ปัญหาอาชญากรรมที่รุนแรงมีน้อยลง ปัญหายาเสพติดมีอยู่บ้างเนื่องจากมาจากกลุ่มคนภายนอกสอดแทรกเข้ามาหลอกลวงเยาวชนของหมู่บ้านให้หลงเชื่อตามเพื่อนพ้อง แต่ก็สามารถควบคุมได้โดยการสอดส่องดูแลจากชุดคุ้มครองหมู่บ้านซึ่งเป็นอาสาสมัครหมู่บ้านที่คอยดูแลความปลอดภัยให้แก่ชุมชนร่วมกับตำรวจ และเจ้าหน้าที่ปกครองของอำเภอมารโดยตลอด ประกอบกับกิจกรรมหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ของจังหวัดบุรีรัมย์ สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวของหมู่บ้านประสบความสำเร็จด้วยดีหมู่บ้านหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหมู่บ้านศีล 5 สมบูรณ์แบบของจังหวัดบุรีรัมย์ คนในชุมชนให้ความร่วมมือมีความรักสามัคคีร่วมแรงรวมใจพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเป็นอยู่อย่างสันติสุขตามแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หมู่บ้านสันติสุข 9 ดี (MSH) ที่ประสบความสำเร็จด้วยความดีของคนในหมู่บ้านควรมีเกียรติบัตรรางวัลให้แก่หมู่บ้านนั้นเพื่อเป็นแบบอย่างให้หมู่บ้านอื่นปฏิบัติตาม ด้วยตัวชี้วัดทางสถิติจากการรวบรวมคำถามคำตอบข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านของคนในหมู่บ้านแบบการตรวจสอบสามเส้า/Triangulation หมายถึง การเปรียบเทียบข้อค้นพบ (Finding) ของปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษา (Phenomenon) จากแหล่งและมุมมองที่แตกต่างกัน นักวิจัยจำนวนมากคาดหมายว่า Triangulation เป็นแนวทางการยืนยันความน่าเชื่อถือ (Credibility, validity) ของข้อมูลหรือสิ่งที่ค้นพบ การตรวจสอบสามเส้า (triangulation) ในการศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการที่ถูกนำมาใช้ในการสังคมศาสตร์ ด้วย การรวบรวมวิธีการใช้ผู้สังเกต (observer) ทฤษฎี (theory) วิธีการ (methods) และ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (empirical material) ที่ซ้ำซ้อนกัน นักวิจัยหวังว่า จะขัดจุดด้อย หรือ ความลำเอียงภายในและปัญหาที่เกิดจากการใช้วิธีการอย่างเดียวและการใช้ทฤษฎีเดียวในการศึกษา เพื่อให้ได้หมู่บ้านสันติสุข 9 ดีที่ประสบความสำเร็จด้วยดีเพื่อเป็นแบบอย่างแก่หมู่บ้านอื่นๆ ในการพัฒนาหมู่บ้านของตนตามรูปแบบหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

2) เนื่องจากหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี (MSH) ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากส่วนใหญ่มาจากการร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชน และฝ่ายปกครองที่ให้การสนับสนุนได้แก่กระทรวงมหาดไทยโดยตรง แต่วิธีการบริหารจัดการแบบองค์รวม ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ประเพณีวัฒนธรรมจึงควรมีงบประมาณให้แก่หมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ในทุกกระทรวง ทบวง กรม เพื่อการพัฒนาครบทุกด้าน เช่นด้านศิลปกรรมควรให้กระทรวงวัฒนธรรมลงพื้นที่สนับสนุนงบประมาณ วัด บ้าน บวร เพื่อจาริตประเพณีอันดีงามของชุมชน มีทุนการศึกษาให้นักเรียนดี ยากจน เพื่อได้มีโอกาสศึกษาในระดับสูงเพื่อเป็นอนาคตของประเทศชาติต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1) ควรมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับหมู่บ้านสันติสุข 9 จังหวัดบุรีรัมย์ ตามแนวทางพระพุทธศาสนา (MSH) ในชุมชนทุกชุมชนหมู่บ้านตำบลบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะให้มากขึ้น อีกทั้งการบูรณาการให้รู้ถึงวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณีวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น และให้มีประสบการณ์ในเรื่องความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

2) ควรปลูกฝังกิจกรรมหมู่บ้านสันติสุข 9 จังหวัดบุรีรัมย์ ตามแนวทางพระพุทธศาสนา (MSH) ตั้งแต่โรงเรียนประถมไปจนถึงโรงเรียนมัธยมเพื่อให้นักเรียนเยาวชนได้เรียนรู้นโยบาย สันติสุข 9 ดี เป็นอย่างไร ทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จด้วยหลักธรรมหมู่บ้านสันติสุข 9 จังหวัดบุรีรัมย์ ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 และ ศีล 5 ให้เป็นประโยชน์สูงสุดทั้งตนเอง ครอบครัว และสังคม

บรรณานุกรม

- จักรกฤษณ์ โปตาพล. **ผู้บริหารกับพรหมวิหารธรรม**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.mbuslc.ac.th/web/uploads/2016/11> [1 กันยายน 2564].
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. “การใช้ผลผลิตจากการวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนาคนไทย”. **วารสารจิตวิทยา**. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2539): 60.
- สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์. **คู่มือกระบวนการสร้างบุรีรัมย์สันติสุข 9 ด้วย BCM Model**. บุรีรัมย์: กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์, 2557.
- พระครูอรุณสุตาลังกา, ผศ ดร. “พุทธธรรม: พลังขับเคลื่อนสู่สังคมสันติสุข”. ใน **สารนิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิต ประจำปี 2559**. หน้า 77-78. รวบรวมโดยคณะกรรมการกลั่นกรองบทความทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2559.
- พระปลัดมงคล วราสโย (เรืองอาคม). “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ 23. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พลีธรรม ในเครือบริษัท สำนักพิมพ์แพรวแอนดโฮม จำกัด, 2558.
- พระมหานพดล สีทอง. **สังคหวัตถุ 4 และแนวทางการปฏิบัติในการทำงาน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: castool.com/2016/12/02/สังคหวัตถุ-4-และแนวทางการปฏิบัติในการทำงาน [22 กุมภาพันธ์ 2564].
- พระวิมาร คมภิรปญโญ. “การศึกษาวิเคราะห์ศีล 5 ในฐานะเป็นรากฐานของสันติภาพ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555.
- พุทธทาสภิกขุ. **การกลับมาแห่งศีลธรรม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2521.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.
- สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน). **พรหมวิหารธรรม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัทสหการพิมพ์ จำกัด, 2527.
- สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสน์ วาสโน). **สังคหวัตถุ 4**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2528.
- อมร อำไพรุ่งเรือง. “การศึกษาพฤติกรรมการรักษาและการล่วงละเมิดศีล 5 ของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554.

อมรวิชัย นาครทรรพ. การสังเคราะห์ประสบการณ์ในชุดโครงการวิจัยด้านการศึกษากับชุมชน.
กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2551.